

Co je to

žilní tromboembolie?

Žilní tromboembolie začíná vytvořením krevní sraženiny uvnitř žíly, nejčastěji v dolní končetině. Stav se nazývá **hluboká žilní trombóza** a vyžaduje rychlou lékařskou pomoc. Jestliže se krevní sraženina ze žíly „utrhne“, vmete ji krevní proud do plic. Vzniká **plicní embolie**, což je stav ohrožující život a vyžadující okamžitý lékařský zásah. Oběma těmito závažným stavům lze předcházet.

Hluboká žilní trombóza

Hluboká žilní trombóza vzniká, když se vytvoří krevní sraženina (trombus) uvnitř hluboko uložené žíly, nejčastěji v dolní končetině nebo v pánvi, někdy i v horní končetině. Sraženina může žílu částečně nebo zcela ucpat a vést k hromadění krve.

Příznaky hluboké žilní trombózy:

Polovina případů je bez příznaků.

Mohou se objevit:

- Otok
- Bolest
- Teplá až horká končetina
- Zarudnutí nebo ztráta barvy končetiny

V případě těchto příznaků vyhledejte co nejdříve lékaře!

Rizikové faktory žilní tromboembolie

- Vyšší věk
- Dlouhodobé znehybnění (upoutání na lůžko z důvodu nemoci nebo úrazu, dlouhý let/jízda autem/autobusem)
- Úraz nebo operace
- Těhotenství
- Užívání antikoncepčních pilulek nebo hormonální léčby v přechodu
- Nadváha/obezita
- Kouření
- Některé zhoubné nádory
- Srdeční selhání
- Crohnova choroba nebo ulcerózní kolitida
- Onemocnění ledvin, zejména při dialýze
- Vrozená onemocnění zvyšující krevní srážlivost
- Již prodělaná žilní trombóza nebo tromboembolie

Léčba

Hluboká žilní trombóza: léky snižující srážlivost krve, kompresní punčochy (zlepšují tok krve v žilách), někdy jsou nutné léky na rozpuštění krevní sraženiny nebo její operační odstranění, cvičení a dostatek pohybu.

Plicní embolie: léky na rozpuštění krevní sraženiny, léky snižující srážlivost krve, někdy je nutná podpora dýchání/podávání kyslíku, podpora funkce srdce nebo operační odstranění krevní sraženiny.

Plicní tromboembolie

Při hluboké žilní trombóze hrozí, že se krevní sraženina nebo její část odlomí a proud krve ji zanesе přes srdce až do plicní tepny. Tam se sraženina zaklíní a zabrání přítoku krve do části plic. Krev se pak nemůže v plicích okysličovat. Stav se nazývá plicní embolie a ohrožuje život.

Příznaky plicní tromboembolie:

K plicní embolii může dojít i bez příznaků trombózy v dolní končetině.

- Náhlá dušnost (obtížné, zrychlené dýchání)
- Bušení srdce
- Bolest na hrudníku zhoršující se při dýchání
- Kašel nebo vykašlávání krve
- Závrať, pocit na omdlení

V případě těchto příznaků volejte okamžitě rychlou záchrannou službu!

155

112

Prevence

- Vyhýbat se dlouhodobé nečinnosti nohou
 - Časná rehabilitace a vstávání po úrazu, operaci, porodu
 - Cvičení dolními končetinami a procházky (každé 1–2 hodiny) při dlouhém sezení/stání, také při cestování (v letadle, při přestávkách při jízdě autem/autobusem)
- Nekouřit
- Kontrolovat si tělesnou hmotnost
- V rizikových situacích užívat předepsané léky snižující srážlivost krve
- Někdy může lékař doporučit nošení kompresních punčoch

Věděli jste?

Krevní sraženina se může vytvořit také např. v srdeční síni, odkud ji krevní proud zanesе do tepen zásobujících mozek. Je tak příčinou mozkové mrtvice.

Krevní sraženina se může vytvořit i v tepně, typicky ve věnčité tepně zásobující srdeční sval, pokud je poškozená kornatěním (aterosklerózou). Ucpání věnčité tepny krevní sraženinou je příčinou srdečního infarktu.

